

İLYAS KAYAOKAY**

Enverî-i Erzincânî'nin İlginç Mevlûd-i Şerîfi: Sünbül-i Gülzâr-i Kelâm-i Kadîm*

Enverî's Interesting Mawlid-i Sherif:
Sünbül-i Gülzâr-ı Kelâm-ı Kadîm

Ö Z E T

Klâsik Türk edebiyatında sayısı yüzü aşkın mevlid türünde eser meocuttur. Bu eserlerden biri de ne zaman yazıldığı ve müellifinin kim olduğu yeterince bilinmeyen, 17. veya 18. asırda yaşadığını düşündüğümüz Enverî-i Erzincânî'nin Mevlûd-i Şerîf'idir. Bu makalede, kaynaklarda adı geçmesine rağmen incelenip neşredilmeyen bu metnin, Çorum Hasan Paşa Yazma Eser Kütüphanesi'nde bulunan iki nüshasından hareketle tanıtılması böylece edebiyat tarihindeki yerini alması hedeflenmiştir. Enverî'nin Sünbül-i Gülzâr-ı Kelâm-ı Kadîm şeklinde özel bir başlıkla adlandırıldığı 141 beyitlik bu mevlidi, kaside nazım şekliyle yazılması, vezni, girişinde Farsça tevhid ve veladet bölümüne doğrudan fahiye ile başlaması gibi bazı şekil özellikleriyle yüzlerce mevlid içerisinde ayrı bir konuma sahip, geleneğe aykırı, ilginç bir metindir. Çalışmada eser ve müellifi hakkında bilgi verildikten sonra metnin transkripsiyonlu aktarımı yapılacak ve manzumenin mevlid geleneği içerisindeki değeri ortaya konulacaktır.

ABSTRACT

There are more than a hundred works of Mevlid in the classical Turkish literature. One of these works is the Mevlûd-i Şerîf of Enverî-i Erzincânî, whom I think lived in the 17th or 18th century, when it was written and who was not known enough. In this article, this work although it is mentioned in the sources, it is not introduced and published, considering the two copies of Çorum Hasan Pasha Manuscript Library, introduction and examination of the work it is aimed to take its place in the literature of mawlid. This mawlid of 141 couplets which Enverî named with a special title in the form of Sünbül-i Gülzâr-ı Kelâm-ı Kadîm the work has a separate position within hundreds of mawlids, and is an interesting text, contrary to tradition. Because the poem is a different text with some features, such as the writing of the qasida, measure, having a tarahid written in Persian, starting to the qasida praise himself directly. In the study, after giving information about the work and the author, the text will be translated from the Arabic alphabet to the Latin alphabet and the value of the poem will be revealed in the mawlid tradition.

ANAHTAR KELİMELEER

Süleyman Çelebi, Enverî, Nef'i, Mevlid, Kaside.

KEYWORDS

Süleyman Çelebi, Enverî, Nef'i, Mawlid, Qasida.

* Makalenin Geliş Tarihi: 30.05.2019 / Kabul Tarihi: 11.06.2019.

** Araş. Gör., Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı A.B.D., (kayaokay_2323@hotmail.com), Orcid Id: 0000-0001-8544-2307.

Giriş

Arapça “و ل د” kökünden, ism-i zamân yahut ism-i mekân işlevinde türeyen “mevlid” tabiri; doğma, doğulan yer veya zaman manalarına tekabül eder. Dilimizde “mevlüt” diye de telaffuz edilen mevlid, süreç içerisinde anlam daralmasına uğramış ve genellikle “Hz. Peygamber’in doğum zamanını, bu vesileyle yapılan kutlamaları” ifade etmek için kullanılmıştır. Hz. İsa’nın doğum zamanı için de yine aynı kökten gelen “mîlâd” kullanılmaktadır. (Aksoy, 2007: 323; Köksal, 2011: 20) Mevlid, Türk-İslâm edebiyatında ilk olarak “siyer” türü içinde ortaya çıkmış daha sonra muhtevası daralarak Hz. Peygamber’in doğumu, mucizeleri, miracı gibi hayatından bazı önemli kesintileri ele alan müstakil bir tür haline gelmiştir. Türk edebiyatında mevlid, ekseriyetle manzum olarak ve mesnevi nazım şeklinde yazılarak gelenekselleşmiş edebî bir türdür. Bilinen ilk mevlid, Ahmedî’nin (ö.1412) İskender-nâme’sinde (y.t. 1407) bir bölüm olarak görülür. (Ayçiçeği, 2013: 138) Edebiyatımızda mevlid türünün en başarılı örneğini, mevlid ile âdetâ özdeşleşen Süleyman Çelebi (ö.1422) Vesiletü’n-Necât (y.t. 1409) adlı eseriyle vermiştir.

Türk edebiyatında yüzü aşkın mevlid türünde eser bulunmaktadır.¹ Bu eserlerden biri de ne zaman yazıldığı ve müellifinin kim olduğu bilinmeyen Enverî-i Erzincânî’nin geleneğe aykırı özelliklere sahip Mevlûd-i Şerîf’idir. Bu mevlide daha evvel iki çalışmada temas edilmiştir. Ethem Erkoç makalesinde bu eserin bir nüshasının varlığını ilim alemine duyurmuş ve mevlid metnini vermeden kısaca tanıtmıştır. (Erkoç, 2006: 251-257) Mehmet Fatih Köksal Mevlidnâme (2011: 74), adlı eserinde “literatürde bulunmayan mevlidler” başlığı altında Enverî’nin mevlidinden söz etmiştir. Makalemizde, üzerinde daha evvel ilmî bir inceleme ve neşrin yapılmadığı 141 beyitlik bu mevlidin -tespit edilen iki nüshasından hareketle- tanıtımı, incelenmesi, transkripsiyonlu aktarımı ve gelenek içerisindeki yeri ortaya konulacaktır.

¹ Mevlidler ve müelliflerinin listeler halinde verildiği çalışmalar için bk. Pekolcay, 1950; Mazıoğlu, 1974: 31-62; Ceyhan, 2000: 92-96; Köksal, 2011: 58-82; Bilge, 2013: 5-9; Özkat, 2017: 108-113.

GELENEĞE AYKIRI BİR MEVLİD: ENVERÎ-İ ERZİNCÂNÎ'NİN SÜNBÜL-İ GÜLZÂR-I KELÂM-I KADÎM'İ

Eserin Nüshaları²:

M. Fatih Köksal bu mevlidin, biri Çorum'da diğeri "Kastamonu İl Halk Kütüphanesi 54" numarada kayıtlı bir nüshasının bulunduğunu bildirirse de (Köksal, 2011: 33, 74) yaptığımız araştırma sonucunda Kastamonu'daki nüshanın Enverî'nin mevlidi olmadığı anlaşılmıştır. Eserin bilinen bir nüshasının yanında bilinmeyen bir nüshası da yine Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi'nde tarafımızca tespit edilmiştir. Çalışmamızda bilinen nüsha Ç2, bizim tespit ettiğimiz ikinci nüsha ise Ç1 olarak adlandırılmıştır.

Ç1 Nüshası: Çorum İl Halk Kütüphanesi, 19 Hk 543/1 numaradaki bir mecmua içerisinde 1b-5b varakları arasında kayıtlıdır. Kitabın sırtı kahverengi meşin üzeri desenli kağıt kaplı mukavva cilt, cetvel ve boşluklar kırmızıdır. Ölçüsü; 225x155-177x105 mm; kağıt türü, kalkan filigranlı olup her satırda 17 beyit mevcuttur. Kıрма nesih ile tab edilen manzumenin 1b-3b kısmı harekeli (b.1-83), 4a-5b kısmı ise (b.84-141) harekesizdir. Eserde başlık ve geçiş beyitleri kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Ç2 Nüshası: Çorum İl Halk Kütüphanesi, 5536/31 numarada kayıtlı bir mecmua içerisinde *Manzûme-i Enverî* adıyla mecmuanın en sonunda 81b-84b varakları arasında yer almaktadır. Kitab siyah meşin ciltli olup ölçüsü, 215x155-172-150 mm; kağıt türü, suyuolu filigrandır. Her satırda 21 beyit mevcuttur ve talik yazısıyla tab edilmiştir. Toplam 141 beyitten oluşmaktadır. Manzume içerisindeki Farsça beyitler der-kenâr olarak sonradan yazılmıştır.

Dil özellikleri ve mecmualardaki tarihlerden hareketle Ç1 nüshasının Ç2'den daha evvel istinsah edildiği anlaşılmaktadır. Müstensihin sehven yazıp sildiği yerler Ç2'de daha fazla olduğundan Ç1'in müstensihi kadar

² Nüsha tavsifi, akademik çalışmalarda metinden hemen önce verilirken bu çalışmada, nüshalar sonraki bölümlerle bağlantılı olduğu için, gereksiz söz tekrarıdan kaçınmak adına en başta verilmiştir.

dikkatli ve bilgili olmadığı müşahede edilmiştir. Ç2 ve Ç1 arasında belirgin farklar bulunmakta olup birbirlerinden kopya edilmediği anlaşılmıştır.

Eserin Adı

Ç1 nüshasında eserin adı serlevhada kırmızı mürekkeple *Mevlûd-i Şerîf* olarak kaydedilmiştir. Bazı kaynaklarda mevlûd şeklinde ۛ ile imlâ edilmesinin galat olduğu ifade edilse de pek çok mevlidde bu kullanımı görmekteyiz. Metin içerisinde bazen “mevlûd” bazen de “mevlid” şeklinde imlâ edildiği müşahede edilmektedir:

O mübârek şeb-i ‘âlîdeki *o mevlûd*ün (b.53)

Merhabâ *mevlid*-i hâşşınla cihân buldı hayât (b.70)

Ç2 nüshasında ise iç kapakta *Risâle-i Mevlûd-ı Şerîf* başlığı yer almasına rağmen manzumenin üzerinde *Güfte-i Hazret-i Enverî* başlığı kaydedilmiştir. Her iki nüshada da besmeleden sonra *Sünbüül-i Gül-zâr-ı Kelâm-ı Kadîm* adıyla ikinci bir başlığa yer verilmiştir. Mevlidlere bu şekilde özel adların verilmesi çok sık görülen bir husus değildir. Eserin başlığını tam olarak *Mevlûd-i Şerîf: Sünbüül-i Gül-zâr-ı Kelâm-ı Kadîm* olarak kabul etmek daha doğru olsa gerek.

Eserin Yazarı

Her iki nüshada da eserin başında şair adı ya da mahlası olarak diğer Enverîler ile karışmaması için; Enverî-i Erzincânî şeklinde bir kayda yer verilmiştir. Kuvvetle muhtemeldir ki Enverî, şairin adı değil mahlasıdır ve bu mahlas manzume içerisinde dört yerde zikredilmektedir:

Nigeh-dâr *Enverî*-râ pâdişâhâ (b.12)

Enverî kuluñ gubâr-ı hâk-i pâyiñdür seniñ (b.20)

Kıl şefâ‘at rûz-ı maşşer *Enverî* bî-çâreye (b.26)

El verir *Enverî* âdâba ri‘âyet eyle (b.81)

Başta tezkireler olmak üzere biyografik kaynaklarda Erzincanlı olan bir Enverî'ye tesadüf edilmemiştir. Yazma eser kataloglarında Erzincanlı Enverî adına sadece bu mevlidi kayıtlıdır. Manzumede Enverî hakkında ipucu olabilecek sadece bir beyit vardır:

Besmeleyle yâd idüb nâm-ı Hüdâyı evvelâ
Eyledim tertib-i dîvân-ı belâgat intihâ (b.14)

Bu beyte göre şair, bir divan tertib etmiştir. Dîvân sahibi olan Enverîler içerisinde nerede doğduğu belli olmayan, hakkında bilgi sahibi olunmayan bir Enverî mevcut olup Ömer Savran tarafından ilim alemine tanıtılmıştır. Dîvân'ın baş tarafı eksik tek yazma nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'nde 07 Tekeli 750 numarasıyla kayıtlı olan Enverî'nin 16. asrın sonu ile 17. asrın başlarında yaşadığı düşünülmektedir. (Savran, 2009: 539) Biyografik kaynaklardaki diğer Enverîlere nazaran bu Enverî'nin, Erzincanlı olma ihtimali kanaatimizce daha kuvvetli görülmektedir.

Eserin Yazılış Tarihi

Ç1 nüshasında kitabın sonunda H. 1165 [M. 1751-52] tarihi yazılıdır. Ç2 nüshasında ise mevlidin sonunda H. 1249 [M. 1833-34] tarihi kayıtlıdır. Bu tarihler eserin yazılış tarihinden ziyade istinsah tarihini göstermektedir. Zira mevlidin yer aldığı her iki mecmuada başka eserler de yazılıdır. Örneğin Ç1 nüshasında bu mevlidden sonra Süleyman Çelebi'nin mevlidi de kayıtlıdır. Bu durumda eserin dil özelliklerine dikkat etmek gerektiği düşüncesinden hareketle eserin 17. veya 18. asırda yazılmış olabileceğini tahmin ediyoruz. Mevlidin başında şairin klâsik kaside tertibinden uzaklaşarak Nef'î gibi doğrudan fahriye ile başlaması, Nef'î'nin söylemleriyle benzer ifadelerin bulunması Enverî'nin 17. asır şairi Nef'î'den etkilenmiş olduğu intibayı uyandırmaktadır.

Nazım Şekli

Enverî'nin mevlidi, diğer mevlidlerden farklı olarak kaside nazım şekliyle yazılmış olup baş tarafta iki adet gazel de bulunmaktadır. Ç1'de kırmızı mürekkeple yazılan, bölümlere geçiş mahiyetindeki beyitler mesnevi nazım şekliyle kafiyelenmiştir. Klasik kaside tertibinden farklı olan

Enverî'nin mevlidinin içinde bulunan nazım şekilleri şöyledir: b. 1-12: Kaside (Münâcât); b.13: Mesnevi; b.14-60: Gazel; b.21: Mesnevi; b.22-26: Gazel; b.27: Mesnevi; b.28-81: Kaside; b.82: Mesnevi; b.83-128: Kaside; b.84: Mesnevi; b.130-141: Kaside. Kasidede tegazzül bölümlerinin yanında kısa aruz kalıplarıyla yazılmış mesnevi beyitlerinin de bulunması farklı bir özellik olarak görülebilir. Kaside gibi uzun nazım formlarında bu tür hususiyetler eserin tek-düzeliğini kırmak, canlılık getirmek adına önemlidir. Mevlid geleneğinde manzumelerdeki geçiş beyitleri Vesîle-tü'n-Necât'ın bir tesiri olarak hemen hemen benzerdir. -Sonraki bölümlerde görüleceği üzere- bu duruma Enverî'nin mevlidinde de müşahade edilmektedir.

Beyit Sayısı

Mevlid, 141 beyitten müteşekkil olup kaynaklarda sehven 142 beyit şeklinde (Erkoç, 2006: 255; Köksal, 2011: 33) gösterilmiştir. Ç1 nüshasında;

Ƙıldı âdâb ile îfâ-yı taħiyyât-ı dürüd
Yüz sürüb pîşîne Ĥazret-i bā-şerm [ü] ĥayâ (b.113)

beyti peş peşe iki defa yazılmıştır. Ç2'deki geçiş beyitleri Ç1'den farklı olarak Farsça'dır ve;

Be-gül-i 'ârız-ı cân-perver-i Aħmed şalavât
Be-du gîsû-yı feraħ-baħş-ı Muħammed şalavât

beyti tekrar edilmiştir. Kasidenin ilk 13 beytinin Farsça olması mevlide ayrı bir farklılık katmıştır. -Bugünkü bilgilerimizle- diğerk mevlid metnlerinde bir örneğine ulaşılammıştır.

Vezni

Mevlidde birden fazla kalıp kullanılmış olup asıl mevlidin işlendiği kısımda remel bahrinin feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün kalıbı tercih edilmiştir. Kullanılan vezin çeşitliliği itibariyle de diğerk mevlidlerden farklı bir özelliğe sahiptir:

- b.1-12: mefâilün/ mefâilün/ feülün
 b.13: feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün
 b.14-20: fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün
 b.21: fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün
 b.22-26: fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün
 b.27: fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün
 b.28-81: feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün
 b.82: fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün
 b.83-141: feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün

Kasidede birkaç beyitte vezin problemini gidermek için şair, bazı tasarruflarda bulunmuştur: “Olsa bir nîm-i nigâhın mahz-ı gufrandır başa (b.26)” Bu mısırada “nîm-nigâh” olması gerekirken terkibli yazılmıştır. “Tab‘ım âyîne-i İskender-i veş şâfidurur” (b.29) mısraında “İskender-veş” olması gerekirken vezin gereği terkipli okunmuştur. “Gel gel ey esb-i şabâ cünbiş ü ‘âşık[-i] şeydâ” (b.97) mısraı, vezin gereği “‘âşık şeydâ” olarak okunması gerekir. Metinde yer alan bu şekildeki fazla ve eksik heceler [] köşeli parantez içinde yazılmıştır.

Redif ve Kafiye

Kasidede her ne kadar farklı nazım şekilleri bulunsa da mesnevi beyitleri hariç beyitlerin tamamında “-â” kafiye sesi mevcuttur. Kasidede redif olmayıp sadece 22-26. beyitler arasındaki gazelde “-ân” kafiye sesi ve “-dur bana” redifi kullanılmıştır.

Eserin Muhtevası

Mevlidlerin muhtevası genel olarak aynı çerçevededir. Bu mevlidde Enverî, sadece Hz. Peygamber’in veladeti ve miracı bahsini işlemiştir. Kasidenin sadece Ç2 nüshasında asıl mevlid bölümünden evvel “Der-Na‘t-ı Şerîfe Hâzret-i Sultân-ı Enbiyâ ve Der-Vaşf-ı Mevlüd-i Şerîf ve Mir‘âc-ı Hâzret-i Muhtâr-ı ‘Aleyhim Şalavâtullâhu ve Selâme hü ‘Alâ Rûh-ı Laţîfe ve ‘Alâ Âlihi ve Aşhâbihi” başlığıyla bu çerçeve belirtilmiştir.

Beyitlerin muhteva dağılımı şöyledir: b.1-12: Farsça Tevhid; b.13: Farsça Peygamber’in övgüsü; b.14-20: Methiye; b.21: Geçiş beyti; b.22-26:

Münâcât; b.27: Mevlid bölümüne geçiş beyti; b.28-34: Nesib (fahriye); b.35-36: Girizgâh; b.37-44: Peygamber'e methiye; b.46-50: Fahriye; b.51-52: Mevlide girizgâh; b.53-78: Hz. Peygamber'in veladeti bahsi; b.78-81: Fahriye; b.82: Geçiş beyti; b.83-123: Hz. Peygamber'in miracı bahsi; b.124-128: Ashâba methiye; b.129: Geçiş beyti (Farsça); b.130-141: Münâcât ve Dua.

Farsça ilk 13 beyit, tevhid ağırlıklı olmasına rağmen hem Peygambereimize salâvât getirmesi hem de tevhid içerisinde hükümdara armağan olarak sunum yapması pek alışıla gelmemiştir. Bu tevhidden sonra Enverî tüm mevlidlerde olduğu gibi eserine besmele ile başlamaktadır:

Besmeyle yâd idüb nâm-ı Hüdâyı evvelâ
Eyledim tertîb-i dîvân-ı belâgat intihâ (b.14)

Şair, Hz. Peygamber'in veladeti bahsine geçmeden evvel onun bu âlemi şirk ve delaletten temizleyen bir kurtarıcı olduğunu söyleyerek şefaatinin istemektedir. Hz. Peygamber'in methinden sonra asıl mevlid bölümüne;

Şâhid-i nazmuma âşüfte olub hüsni-edâ
Cilve-sâz oldı zamîrimde nigâr-ı ma'nâ (b.28)

fahriye beytiyle başlamaktadır. Şair bundan sonraki altı beyitte şairlik yeteneğini övmektedir. Daha evvel de belirttiğimiz gibi bu üslup özelliği Nef'î'yi hatırlatmaktadır. Mevlid gibi bir metne doğrudan şairin kendi sanatını överek başlaması Enverî'nin mevlidini diğer mevlidlerden ayırmaktadır. Özellikle;

Müftî-i sihr-beyânım dir isem lâf degil
İşde meydân-ı hüner var ise gelsin büleğâ (b.34)

beyti Nef'î'nin "Tûtî-i mu'cize-gûyem ne desem lâf değıl" mısraından etkilendiğinin açıkça bir delilidir. Şair, veladet bahsine;

O mübârek şeb-i 'âlîdeki o mevlüdün
Medh oluna nice biş yılda olunmaz imzâ (b.53)

beytiyle başlamaktadır. Bu bölümde Hz. Peygamber'in doğumu öncesi görülen âlâmetler anlatılır. Buna göre Kâbe içindeki Lât ve Menât gibi büyük putlar yere düşmüştür. Save nehri kurumuş ve ateşe tapanların

(Mecûsî) ateşi sönmüştür. Peygamber'in doğumuna yakın melekler Hz. Amine'nin hizmetinde bulunmuş ve ona doğum esnasında susadığı vakit "şerbet-i tesnîm" sunmuşlardır. Bu bölümde, en eski geleneklerimizden biri olan "saçı"dan da söz edildiği görülür:

Nûrdan tebsi şabâklarla cevâhir yâkût
Şaçu için getirüb oldu müheyyâ vâlâ (b.62)

Şair, Hz. Peygamber'in methinde bulunarak onun; yer yüzünü nurla doldurduğunu, kâinâta ışık saçıp cihana hayat verdiğini söyler. O; "şems-i duhâ" ve "bedr-i dücâ"dır. O, din ve dünya işlerinin adil hükümdarıdır. Peygamberler içerisinde "gevher-i yektâ"dır. Şair, methiyeden sonra sözü kendisine getirerek şefaatinin talep eder ve hamd u senâda bulunur.

Gel berü eyle beyân muhtaşaran mi'râcin
Cân u dil mezra'ası tâ ki bula neşv ü nemâ (b.83)

beytiyle mir'âc bölümü başlar. Bu bölümdeki detaylar doğum kısmına göre daha fazladır. Zira eserde doğum bahsine 25; mirac bahsine 40 beyit ayrılmıştır. Allah, Kadir Gecesi Hz. Cebrail'e emr etmiş, bir Burak ve türlü hediyelerle birlikte Hz. Peygamber'e göndermiştir. Hz. Cebrail, Cennet'te Burak'ı almaya giderken otlayan pek çok at görür. İçlerinden sadece Burak'ın yemeyip içmediğini, sürekli ağladığını fark edince ona bunun nedenini sorar. Burak, Hz. Peygamber'in aşkından bu durumda olduğunu söyleyince Cebrail ona müjdeyi verir, onu Hz. Peygamber'e götürür. Mirac gecesi Ümmühânî'nin evinde konaklayan Hz. Peygamber, Allah'ın emrine icabet ederek Mescid-i Aksâ'da iki rekat namaz kılar ve sonrasında miracı gerçekleştirir. Mirac'ta Hz. İsa, Hz. İdris, Hz. Musa ile görüştüktan sonra Sidre'ye çıkar. Artık buradan itibaren Hz. Cebrail yanından ayrılır. Allah ile görüştüktan sonra ümmetine beş vekit namaz hediyesini getirir. Enverî, Peygamberimizin kızı Hz. Fatıma, dört halife, torunları Hz. Hasan ve Hüseyin amcaları Hz. Abbas ve Hz. Hamza'ya dua ederek mirac bölümünü bitirir.

Yâ İlâhî buların hürmetine imdâd it
Ol zamân kim kûrula maşşer ü dîvân-ı kâzâ (b.130)

beytiyle birlikte şair, sonraki 11 beyitte günahlarının çokluğu minvalinde ifadelerle şefaatinin ister. Son beyit ise, klasik kaside tertibinde olduğu gibi dua beytidir.

Dil ve Anlatım Özellikleri

Mevlidlerin genel dil özelliği olarak bu kasidenin de dili anlaşılır düzeyde olup bazı beyitler Farsça yazılsa da şiirin tamamındaki Arapça ve Farsça terkipler basit düzeydedir. Eklerin kullanımına bakarak yazıldığı asrı tespit etmeye çalışsak da “idüben” (b.101) kelimesindeki zarf-fiil “-üben” eki dışında belirgin bir eke rastlamadık. Bu ek, 16. asır ve öncesi metinlerinde daha çok kullanılmıştır. Mevlidin 18. asırda istindah edilen Ç2 nüshasında “idüb” şeklindedir. Kasidede, arkaik söz olarak “muştulayub” (b.59) kelimesi mevcut olup “müjdelemek” anlamındadır. Manzumede farklı bir mazmun, hayal ve ifade söz konusu değildir. Eserde, zaman zaman ayet ve hadis iktibaslarına yer verilmiştir. Kasidede bulunan ayet ve hadisler şunlardır;

Şeref-efzâ-yı hîṭâb-ı “ve leḳad kerremnâ”³ (b.39)

Hîl’at-ârâ-yı “le’amruk”⁴ zîver-efzâ-yı rüsül (b.40)

Daḫı şânıñda buyurdı “le’allâ hülḳ-i ‘azîm”⁵ (b.45)

Daḫı şânıñda nüzül itdi “ve mâ erselnâke”⁶ (b.52)

“Evvelü mâ-ḫalaḳ-Allâhu”⁷ anıñ nûridur (b.37)

Ḫaḳ buyurdı saña “levlâḳe”⁸ eyâ bedr-i münîr (b.44)

³ “Ve andolsun biz çok kerem ettik” Kur’an-ı Kerîm/ İsrâ 70.

⁴ “Ömrüne andolsun ki” Kur’an-ı Kerîm/ Hicr 72.

⁵ “Sen büyük bir ahlâka sahibisindir” Kur’an-ı Kerîm/ Kalem 4.

⁶ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik” Kur’an-ı Kerîm/ Enbiya 107.

⁷ “Allah önce benim nûrumu yarattı” Hadis-i Şerif.

⁸ “Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım” Hadis-i Kudsi

Manzumenin Mevlid Geleneğindeki Yeri

Yüzlerce mevlid içerisinde, Enverî'nin mevlidini diğer mevlid metinlerinden ilginç ve aykırı kılan en önemli özelliği; kaside nazım şekliyle yazılmış olmasıdır.⁹ –Bugünkü bilgilerimize göre- sadece Abdî¹⁰'nin ve Enverî'nin mevlidinde müstakil olarak kaside nazım şekli ve buna bağlı olarak uzun bir aruz kalıbı kullanılmıştır.

Enverî'nin mevlidi beyit sayısı bakımından diğer mevlidlerden hacim olarak daha küçüktür. Muhteva olarak da sadece Hz. Peygamber 'in veladeti ve miracını işlemektedir. Bu durum pek çok mevlidde de görülür. Mevlidlere kıstas olan Süleyman Çelebi'nin mevlidine nazaran işlenen konu daha muhtasardır. Hemen her mevlidde olduğu gibi Enverî de Süleyman Çelebi'den etkilenmiştir. Özellikle Vesîletü'n-Necât'taki fasıllara geçiş beyti pek çok mevlidde olduğu gibi bu metinde de benzerdir.

Allah adın zikr edelim evvelâ
Vâcib odur cümle işde her kula (Pekolcay, 2005: 50)

Besmeyle yâd idüb nâm-ı Hüdâyı evvelâ (b.14)

Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile dert ile eydin es-salât (Timurtaş, 1990: 8)

Ger dilersen bulasın 'âlî-makâm
'Aşk ile diğ eş-şal'âtu ve's-selâm (b.21)

Ger dilersen göresin nür-ı Hüdâ
Eş-şal'âtu ve's-selâm olsun edâ (b.27)

⁹ Gelenek içerisinde "mevlidlerin büyük bölümü mesnevi tarzında kaleme alınmış olmasına rağmen, farklı nazım şekilleri kullanılarak oluşturulmuş mevlidler de bulunmaktadır. İbrahim Kadem (19.yy)'in 263 beyit tutarındaki Mevlidü'n-Nebî'si de farklı nazım şekillerindeki şiirlerden (gazel, kaside, muhammes, müseddes, tercîbend vs.) meydana gelmiştir. Çizmeci-zâde Ahmed Vehbî Efendi (ö.1937)'nin Mevlid-i Şerîf'i ile Benlerli-zâde Hâfız Ahmed Tal'at Efendi (ö. 1903)'nin Manzûme-i Mevlid'i, Süleyman Çelebi'nin mevlidindeki bazı beyitlerin tesdis edilmesiyle oluşturulmuştur" (Özkat, 2017: 109-110).

¹⁰ Bazı kaynaklarda Hasbî'ye ait gösterilen (Köksal, 2011: 74) Abdî'nin mevlidi 241 beyit olup Hasan Kaya tarafından yayımlanmıştır. (Kaya, 2015)

Yine Vesiletü'n-Necât'ın bazı nüshalarında bulunamayan “merhaba bahirleri” de Enverî'nin mevlidinde görülmektedir.

Merhabâ ey bülbül-i bağ-ı cemâl Merhabâ ey âşinâ-yı Zü'l-celâl	Merhabâ ehlen ve sehlen didi cümle mevcüd Sen safâ geldiñ eyâ dâver-i dîn ü dünyâ
Merhabâ ey mâh ü hurşîd-i Hüdâ Merhabâ ey Hak'dan olmayan cüdâ	Merhabâ ey ezeli hazret-i maḥbûb-ı güzîn Merhabâ ey sened-i devlet-i feyz-i 'ulyâ
Merhabâ ey âsi ümmet melcei Merhabâ ey çâresüzler mencei	Merhabâ mevlid-i ḥaşşınla cihân buldı ḥayât Merhabâ kevn [ü] mekân-ı şerefiñ saldı ziyâ
Merhabâ ey cân-ı bâkî merhabâ Merhabâ uşşâka sâkî merhabâ	Merhabâ dürre-i beyzâ-ı nübüvvet sen- sin Merhabâ gevher-i yektâ-yı rüsül kân-ı vefâ
Merhabâ ey kurreü'l-ayn-ı Halîl Merhabâ ey hâs-ı maḥbûb-ı Celîl ... (Timurtaş, 1990: 100)	(b.68-71)

Bu beyitler, Enverî'nin Süleyman Çelebi'nin tesirinde kaldığını göstermektedir. Enverî, Süleyman Çelebi'den farklı olarak; şairlik hususunda daha mütevazı, eksikliklerinin olabileceğini bildirmek (Timurtaş, 1990: 9-10) yerine doğrudan fahiye ile başlamıştır.

İmlayla İlgili Bazı Özellikler

Her iki nüshada da bazı imla farklılıkları mevcuttur. Ç1'de “ḥānkāh” (b.22) kelimesi “ḥānkāḥ” şeklinde yazılmıştır. Yine “niḡāḥıñ” (b.26), Ç1'de “niḡāḥıñ” şeklinde imla edilmiştir. Ç1'de “cünbiş” kelimesinde nun harfi eksiktir. Ç1'de “şems” (b.36) “sems” şeklindedir. Her iki nüshada da “faḥr” (b.38) kelimesi “faḥr” şeklindedir. Ç2'de “zīver-efzâ-yı rüsül” (b.40) yerine bir sonraki beyitteki “eşyâ kim odur” ibaresi sehven yazılmış ve sonra üstü çizilmiş der-kenârda düzeltilmiştir. “Tiz” kelimesi (b.84), Ç2'de “tiz” şeklinde; Ç2'de “siyâh” kelimesi (b.97), “siyâḥ” şeklindedir.

Ç1’de “halk” (b.116) kelimesinde kaf harfinin noktaları eklenmemiştir. Ç1’de “ezvâc” (b.124), “ezāvâc” şeklinde yazılmıştır. Ç1’de “müstesnâ” (b.124) kelimesindeki sin harfi de peltek s ile yazılmıştır. Ç1’de “şâyeste” (b.131), “sâyeste” şeklindedir. Özellikle eş anlamlı kelimeler sıralanırken vezin gereği araya harf-ı atfın (u) yazılmaması durumu her metinde olduğu gibi bu metinde de vardır. Özellikle Ç1 nüshasında yazılmayan pek çok harf-ı atf Ç2’de yazılmış bazen her iki nüshada da yazılmamıştır.

Metin Kuruluşunda İzlenilen Yol

1. Her beyte numara verilmiş olup varak numaraları [] köşeli parantez ile gösterilmiştir.

2. Metinde, daha eski tarihli olması ve dil özelliklerini daha iyi yansıtmak adına harekeli olması hasebiyle Ç1 nüshası esas alınmış olup Ç2’de görülen farklılıklar, dipnotta belirtilmiştir. Metinde doğru kullanım hangisi ise o esas alınmıştır.

3. Manzumedeki imale, zihaf med gibi aruz kusurları italik şekilde yazılmıştır. (Aruz kusuru olarak görülmeyen atf terkipleri dahil) İmalede heceler, “cümlesini”; med ve zihaf ise harfler, “hayf”; “zîrâ” italik hâle getirilmiştir.

4. Yazılmayan harf-i atflar vezin gereği yazılarak [u] köşeli parantez içinde gösterilmiştir. Yine vezni, yahut kelimenin doğru hâlini tamamlamak adına yapılan tamirler köşeli parantez içinde verilmiştir. “Halk” bazı şeddeli kelimeler, vezne göre yazılmıştır.

5. Arapça âyet ve hadisler ve Farsça beyitler¹¹ latin alfabesiyle yazılarak dipnotta Türkçe manaları verilmiştir.

¹¹ Farça beyitlerin kontrolü ve çevirisinde yardımlarını gördüğüm Milad Salmani Bey’e teşekkür ediyorum.

Metin

MEVLÛD-I ŞERİF-İ ENVERİ-İ ERZİNCÂNİ

Bismillâhi'-r-raḥmâni'-r-raḥîm

Sünbül-i Gülzâr-ı Kelâm-ı Qadîm

Mefâîlün/ Mefâîlün/ Feûlün

1. Be-nâm-ı İzed-i 'allâm u dâñā
Ḥüdâ-yı mün'im-i ne'amâ vü âlâ¹²
2. Ḥekîm ü müñşî-i dîvân-ı hestî
'Alîm ü Nâzım u hey'ât-i eşyâ¹³
3. Bi-ḥamd-ı Vâhib ü Mennân-ı a'zam
Be-şükr-i Râzık u Deyyân-ı a'lâ¹⁴
4. Şal'ât-ı bî-'aded şad-bâr teslîm
Be-rûḥ-ı pāk-i faḥr-ı enbiyâ-râ¹⁵
5. Heme ezvâc u aşḥâb-ı kirâmeş
Hedîye bâd ez men bes s_enâhâ¹⁶
6. Nüviştem in suḥenhâ hest ümmîd
Be-mâned yâdigârem ba'd-ı ez mâ¹⁷
7. Be-nem ḥâk-i reh-i sultân-ı kevneyn¹⁸
Ser ü cânem fedâ ḳurbân ü-râ

¹² Herşeyi bilen ve her türlü nimeti veren Tanrı'nın adıyla.

¹³ O, Hekim'dir, herşeyi bilir ve varlık divanını inşa eden O'dur. O, Alîm'dir, her ilmi bilir ve eşyaya düzen veren Nâzım O'dur.

¹⁴ Yüce bağışlayıcı ve ihsan ediciye hamd ederek; rızıkları veren, herkese hakettiği kadarıyla ceza veya mükafat verene şükr ederek...

¹⁵ Sayısız salât u selâm, peygamberlerin övüncüne olsun.

¹⁶ Tüm eşlerine ve yüce ashabına benden çokça medih ve övgü hediye olsun.

¹⁷ Bu sözleri yazdım, bunların bizden sonra yadigar olarak kalacaklarını umut ediyorum.

¹⁸ İki âlemin sultanının yolunun toprağı benim. Canım başım O'na kurban olsun, feda olsun

8. Hüdâyâ hürmet-i ân pâk-gevher
Güzâr ez-cürm-i bî-pâyân mâ-râ¹⁹
9. Ne-kerdem tã'atî bü'gzešt 'ömrem
Dirîgâ ber men-i üftâde hayfâ²⁰
10. Nedâmetkerde em estağfurullâh
'Aṭâ-cüyende em emr-i zikâ-râ²¹
11. Be-âhîr çün resed 'ömr-i 'azîzem
Bidih mâ nûr-ı îmânem Hüdâyâ²²
12. Der-i rahmet- me'âbet şod penâhem
Nigeh-dâr Enverî-râ pâdişâhâ²³

Feilâtün/ Feilâtün/ Feilâtün/ Feilün

13. Be-gül-i 'arız-ı cân-perver-i Aḥmed şalavât
Be-dü gîsü-yı ferah-baḥş-ı Muḥammed şalavât²⁴

Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilün

14. Besmeyleyle yâd idüb nâm-ı Hüdâyı evvelâ
Eyledim tertîb-i divân-ı belâgat intihâ
15. Ḥamd-ı nâ-maḥdûd ol Vehhâb-ı zü'l-iḥsâna kim
Nûr-ı 'irfânıyla ḳalbim eylemişdür pür-ziyâ [1b]

¹⁹ Tanrım! O fitratı temiz olanın hürmetine bizim sonsuz günahlarımızı ve cürmümüzü bağışla.

²⁰ Hiç ibadet yapmadım ve ömrüm geçti. Yazık, benim gibi çaresize bin yazık.

²¹ Pişmanım, Allah'ım benim affet. İhsan ve bağış arıyorum ve bunun için hep adını zikir çekiyorum.

²² Ömrüm sona ereceği zaman, Allah'ım! Bize iman nuru ver.

²³ Rahmet dağıtan kapın benim sığınağım oldu. Padişahım, Enverî'yi koru.

Ç2'de bu mısra bir sonraki beytin ikinci mısrayla yer değiştirmiştir.

²⁴ Ahmed'in canları besleyen gül yüzüne, Muhammed'in içlere ferahlık veren iki saçına salavat.

16. Hem şal'ât ile selâm ol fahr-ı 'âlem rûhına
Eyledi bu 'âlemi²⁵ şirk-i dâlâletden rehâ
17. Âline ezvâcına etbâ'ına aşhâbına
'Arz olunsın şad selâm [u] şad s.enâ yâ vü du'â
18. Çâr-yâr-ı bâ-şafâ Bû²⁶ Bekr 'Ömer 'Os mân 'Alî
Hem olardur mü'minîne muqtedâ-yı reh-nümâ
19. Cümlesini severiz cân u göñülde şıdık ile
Cennet-i a'lâda qomşu eylegil yâ Rabbenâ
20. Enverî kuluğ gubâr-ı hâk-i pâyındür seniğ
Yâ Resûlullâh şefâ'at isterem yevmü'l-cezâ

Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilün

21. Ger dilerseğ bulasın 'âlî-makâm
'Aşğ ile diğ eş-şal'âtu ve's-selâm²⁷

Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilün

22. Mürşidim bu hânkâh²⁸-ı dilde Qur'ândur bağa
Ümmetem fahr-ı cihâna gör ne ihsândur bağa
23. Şüfî-veş bağs_ü cedelden fâriğim şâfi dilim
Bendeyim lâzım olan zâtına imândur bağa
24. Dâ'imâ şun'-ı Hüdâ'ya bağub istidlâl idüb
Varlığına mihr ü mäh ez-cümle bürhândur bağa
25. Ey harîm-i qurb-ı ev-ednâ şehinşâh-ı cihân
Kem-terîn-i ümmetiğ oldum şükür şândur bağa

²⁵ Ç2: 'âlem

²⁶ Ç2: Ebü

²⁷ Ç2'de bu beyit yoktur.

²⁸ Ç1: hânkâh

26. Kıl şefâ'at rûz-ı maḥşer Enverî bî-çāreye
Olsa bir nîm-i nigâhı²⁹ maḥz-ı ğufrāndur baḡa

Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilün

27. Ger dilerseḡ göresin nûr-ı Hüdâ
Eş-şal'ātu ve's-selâm olsun edâ³⁰

Der-Na't-ı Şerîfe-i Ḥazret-i Sultân-ı Enbiyâ ve Der-Vaşf-ı Mevlüd-i Şerîf ve Mir'âc-ı Ḥazret-i Muḥtâr-ı 'Aleyhim Şalavâtullâhi ve Selâmuhu 'Alâ Rûhı Laṭîfi ve 'Alâ Âlihi ve Aşḡâbihi³¹

Feilâtün/ Feilâtün/ Feilâtün/ Feilün

28. Şâhid-i nazmıma âşüfte olub ḥüsn-i edâ
Cilve-sâz oldı zamîrimde nigâr-ı ma'nâ
29. Taḡ'im âyîne-i İskender-i veş şâfîdurur
Nev-be-nev 'aks ider anda nikât-ı zîbâ
30. Kalemim tûṭı-i ğüyende-i bâġ-ı 'irfân
Mışr-ı endîşede şîrin suḡenim ḡand-ı şafâ
31. Kilk-i efkârıma vâbeste edâ-yı merġûb
Tarz-ı eş'ârıma maḡşûş nevâ-yı ra'nâ
32. Şâ'ir-i şâf-nihâdım dür-i berrâġ gibi
Zihn-i derrâkıma girmez idi tâ renc ü riyâ [2a]
33. 'Arşa-yı ma'rifetiḡ Fârisî çâlâkı benim
Az gelür cünbiş-i reftârıma her teng-i fezâ
34. Müftî-i siḡr-beyânım dir isem lâf degil
İşde meydân-ı hüner var ise gelsin büleġâ

²⁹ Ç1: nigâh

³⁰ Ç2'de bu beyit yoktur.

³¹ Ç1'de bu başlık yoktur.

35. El virür tã bu kadar faħr-ı mübãhãt ey dîl³²
Saňa lâzım olanı şevķ ile eyle inşã
36. Bir mehiñ bendesiyem ‘ãşıkıyam tã-be-ezel
Şem‘-i rüyından alur şems-i semã nür-ı ziyã
37. “Evvelü mâ-ħalaķ-Allãhu”³³ anıñ nürıdur
Ĥãtem-ı cem‘-i rüsül nür-ı ĥuħã bedr-i dücã
38. Faħr³⁴-ı ‘ãlem şeh³⁵-i kevneyn-i Resülü‘s_-s.aķaleyn
Ya‘nî maħbüb-ı Ĥüdã seyyidinã Mevlãnã
39. Sebeb-ı ‘ãlem ü âdem sened-ı mevcüdât
Şeref-efzã-yı ĥiṭãb-ı “ve leķad kerremnã”³⁶
40. Ĥil‘at-ãrã-yı “le‘amruk”³⁷ zıver-efzã-yı rüsül
Eşref-ı ekmel-i maħlûķ [u] ĥabîb-ı Mevlã
41. ‘İllet-ı ġã‘iye-ı ĥilķat-ı eşyã kim odur
Muştafã Aħmed [ü] Maħmüd [u] Muħammed Ṭahã
42. Pışvã-yı rüsül-ı pâdişeh-ı kevn ü mekãn
Muķtedã-yı ümem ü melce-ı a‘lã ednã
43. Ey ‘uşãt-ı ümeme müstened ü cã-yı penãh
Ey şefî‘-ı dü cihãn mazhar-ı luṭf-ı Mevlã
44. Ĥaķ buyurđı saňa “levlãķe”³⁸ eyã bedr-i münîr
Olmasan ĥalk olunmaz idi şuġrã kübrã
45. Daħı şãnıñda buyurđı “le‘allã ĥulķ-i ‘azîm”³⁹
O güzel ĥü[y]lar için eyle bu ĥuluġa ‘atã

³² Ç2: dil

³³ “Allah önce benim nûrumu yarattı” Hadis-i Şerif.

³⁴ Ç1 ve Ç2: faħr

³⁵ Ç1 ve Ç2: şãh

³⁶ “Ve andolsun biz çok kerem ettik” Kur’an/ İsrã 70.

³⁷ “Ömrüne andolsun ki” Kur’an/ Hicr 72.

³⁸ “Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım” Hadis-i Kudsi

³⁹ “Sen büyük bir ahlãka sahipsindir” Kur’an/ Kalem 4.

46. Kemterîn ümmetinem gerçi günâhım çokdur
İtdim îmân-ı hülûş ile saña “şaddaknâ”
47. El-amân kıaldım iki zâlim elinde şâhım
Nefs [ü] şeytâna esîrim meded ey kân-ı sehâ
48. Şahn-ı maşşerde kıyâmet kôpara efgânım
Âh [u] feryâd iderim sen meded it diyü baña
49. Dâmeninden elimi kesmezem ey mâh seniñ
Var mı senden öte bir müşfik-i ümmet âyâ [2b]
50. Mu‘cizâtıña seniñ hadd-i nihâyet yokdur
Ben ne hâkem ki idem biñde birini îfâ
51. Mu‘cizâtıñ ‘azamı Hâzret-i Kur‘ân-ı mübîn
Aķşerî sūresi tanzîrine ‘âciz fuşahâ
52. Dañı şânıñda nüzül itdi “ve mâ erselnâke”⁴⁰
‘Âlemîne ni‘am ü rahmet-i Hâķķ’sın hâķķâ
53. O mübârek şeb-i ‘âlîdeki o mevlüdün
Medh oluna nice biñ yılda olunmaz imzâ
54. Rû-yı arz üzre inüb cümle ser ü şân-ı kirâm
Oldılar ‘izz ü kudümüña seniñ dîde-güşâ
55. Bâm-ı Beytü‘l-Haram’a bir ‘alem-i nūrânî
Naşb olundu bu meserretle beşâret-pîrâ
56. Bir ‘alem maşrıķa bir mağribe naşb eylediler
Nûra ğarķ oldu cihân ol şeb-i behcet-fermâ
57. Ser-nigün oldu Hâram içre olan Lât Menât
Tâķ-ı Kisrâ yaķılıb oldu ‘alâmet peydâ
58. Sâva nehri yire batdı dañı âteş-gedeler
Maħv olub kalmadı âs.âr⁴¹-ı duħânı aşlâ

⁴⁰ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik” Kur‘ân-ı Kerîm/Enbiya 107.

⁴¹ Ç2: âs.ârı

59. Muştulayub biri *birine* melâ'ik didiler
İdelim şevk-i meserretle donanma icrâ
60. Yaklaşub vaqt-i tülû'ı güher-i nâ-yâbı
Hürler geldi ki her *biri* hümâyün-sîmâ
61. Hâzret-i vâlide-i müşfikeye yâver olub
Şağ [u] şol hıdmete âmâde olub pā-ber-pā
62. Nürdan tebsi tabaklarla cevâhir yâkût
Şaçu için getirüb oldu müheyyâ vâlâ
63. İtdiler şavt-ı bülend ile terennüm nağamât
Kıldılar 'aşk ile peşrev-i donanma icrâ
64. Vaqt irişdi ki zühür eyleye ol nūr-ı rahîm
Şuşadı Hâzret-i Âmine be-gâyet hâlâ
65. Bir kadeh şerbet-i tesnîm şunub hüriler
Kıldılar ol güher-i 'işmeti çünkim irvâ
66. Toğdı devletle sa'âdetle o sultân-ı cihân
Nûra garķ oldu semâvât [u] zemîn [ü] gabrâ [3a]
67. Ğulğule-endâz olub şahn-ı zemîn-i 'âlem
Didiler şallî 'alâ şems-i duhâ bedr-i dücâ
68. Merhabâ ehlen ve sehlen didi cümle mevcüd
Sen safâ geldiñ eyâ dâver-i dîn ü dünyâ
69. Merhabâ ey ezeli hâzret-i maḥbûb-ı güzîn
Merhabâ ey sened-i devlet-i feyz-i 'ulyâ
70. Merhabâ mevlid-i ḥaşşınla cihân buldı hayât
Merhabâ kevn [ü] mekân-ı şerefiñ şaldı ziyâ
71. Merhabâ dürre-i beyzâ-ı nübüvvet sensin
Merhabâ gevher-i yektâ-yı rüsül kân-ı vefâ
72. Es-selâm zât-ı şerifiñ ile 'âlem nürdan
Pür-ziyâ oldu gidüb zulmet ü küfr ü şekâ
73. Es-selâm ey şeh-i iklim-i şefâ'at ki seniñ
Rüz-ı maḥşerde umar luḫfıñ a'lâ ednâ

74. Es-selâm ey kerem *ü* şefqati mebzûl-i enâm
Sağa maḥşûş şefâ'at sağa maḥşûş⁴² recâ
75. Es-selâm şevk ü muḥabbetle ḥuzûr-ı pâke
Mücrimem rû-siyehem kıl⁴³ bağa imdâd şehâ
76. Kâfile kâfile envâ'-ı taḥiyyât [ü] selâm
Sağa olsun sağa ey⁴⁴ râh-ber *ü* râh-nümâ
77. Dağı şad-bâr-ı s.enâhâ ve dürüd-ı bisyâr
Ravza-ı pâk u pür-nûr ki her şubḥ u mesâ
78. Hağ Te'âlâ ve melâ'ik sağa teslîm itdi
Bende me'mûren efendim iderim baş-ı s.enâ
79. Cân-ı⁴⁵ şîrînim idem mevlid-i ḥâşşa is âr
Bende yok gevher-i 'işyândan özge ebdâ
80. Ümmetim eyledim îmân sağa bi'l-taşdîk
Nîk ü bed çâkerinem eyle qabûl etme şehâ
81. El verir Enverî âdâba ri'âyet eyle
İtme iks.âr bilür bendesi ḥâlin Mevlâ

Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilün

82. Sürmek istersen çinân içre şafâ
Kıl şalâvât⁴⁶ ber-revân-ı Muştafâ⁴⁷

Feilâtün/ Feilâtün/ Feilâtün/ Feilün

83. Gel berü eyle beyân muhtaşaran mi'râcın
Cân u dil mezra'ası tâ ki bula neşv ü nemâ [3b]

⁴² Ç2: maḥşûr

⁴³ Ç2: kıldı

⁴⁴ Ç2'de bu kelime yoktur.

⁴⁵ Ç2: cân u

⁴⁶ Salâvâtı

⁴⁷ Ç2'de bu beyit yoktur.

84. Ol şeb-i Kâdr'da ol ferd-i Hüdâ-yı 'allâm
Emr ider Hâzret-i Cibrîl'e tîz⁴⁸ ey peyk-i semâ
85. Var behiştinden alub hulle kemer tâc-ı bülend
Bir Burâk al dahı sür'atle alub bâl-güşâ
86. Ol habîbime götür dahı ilet dürlü selâm
Da'vet etdim anı 'azm eyleye benden yaşa
87. Zîrâ müştâkım anıñ rûyına gelsün⁴⁹ göreyim
İdeyim her ne dilerse keremimden a'tâ
88. Peyk-i Hâzret irişüb gülşen-i cennâta⁵⁰ o dem
Gördi otlar nice biñ esb-i tarâvet-efzâ
89. Bir Burâk gâyeti ağlar yemez içmez dâ'im
Didi kim⁵¹ sen niçün⁵² ağlarsın idüb nâle başa
90. Didi kim ben nice yıldır ki eyâ peyk-i emîn
'Âşıkım bir şeha kim yemezem içmem kaç'â
91. Başa olmuşdur anıñ 'aşkı gîdâ-yı cânım
Âh olur mı göreyim vech-i şerîfin âyâ
92. İsm-i Maḥmūd u Muḥammed'dür o zât-ı pâkiñ
Bir nidâ eylediler çünki işitdim cânâ
93. 'Âşık oldum bu nidâdan yemezem bir nesne
Var ise sende haber⁵³ vuşlata irgür lütfu
94. Didi ey 'âşık-ı üftâde hezârân müjde
Virdi maḥşûdını Mevlâ-yı 'alîm ü dâñâ
95. İşte ma'sûkına işâl ideyim şādân ol
Gel gel ey esb-i şabâ cünbiş ü 'âşık[-ı] şeydâ

⁴⁸ Ç2: tiz

⁴⁹ Ç2: gelsin

⁵⁰ Ç1: cinân

⁵¹ Ç1: ki

⁵² Ç1: hün

⁵³ Ç2: haber

96. Aldı âyende o âşüfte şabâ-reftârı
Eyledi Hâzret-i sultân-ı cihân isrâ
97. Sürme-⁵⁴ kudret ile çeşm-i siyâhı⁵⁵ mekhûl
Sünbüleyn perçemi hem dil-keş ü hem rûh-efzâ
98. Ol şeb-i behcet-i tev'imde Resülü's-s. aqaleyn
Ümmühânî evini eylemişidi⁵⁶ me'vâ
99. Nâzil oldu bu meserretle o peyk-i Hâzret
Didi ey hâşş-ı Hüdâ maḥrem-i sırr-ı isrâ
100. Haḫ selâm itdi sayıa da'vet idüb dergâha
Gel buyur işte Burâḫ işte libâs-ı ğarrâ [4a]
101. Emr-i Yezdâna icâbet idüben⁵⁷ faḫr-ı enâm
Der-'aḫab 'âzim-i râh oldu be-sû-yı Aḫşâ
102. Enbiyâ rûḫları⁵⁸ şaf şaf olub Aḫşâ'da
Oldılar yümn-i duḫûl ile anıḫ dîde-ġüşâ
103. Kıldı ta'zîm ile ervâḫa o dem baş-ı selâm
Aldılar dürlü tevaḫḫurla selâmın cem'â
104. 'Aḫd olub nice dürüd-bâr-ı muḫabbet anda
Ba'dehü eylediler ḫarḫ-ı taḫıyyâta şalâ
105. Tâ iki rek'at olub Mescid-i Aḫşâ'da namâz
Ba'de'l- itmâm⁵⁹ umümen iderek ḫamd u s.enâ
106. Elvedâ' eylediler farḫ-ı meveddetler ile
Süllem-i nûra binüb kıldı semâvâti sürâ
107. Seyr idüb⁶⁰ seb'-i semâvâti melâ'ikleri de
İtdi teşrîf-i selâm ile ser⁶¹ ü şân revâ

⁵⁴ Ç1: sür mile-i

⁵⁵ Ç2: siyâhı

⁵⁶ Ç2: eylemişdim

⁵⁷ Ç2: idüb

⁵⁸ Ç1: rûḫları

⁵⁹ Ç1: tamâm

⁶⁰ Ç2'de yoktur.

⁶¹ Ç2: şer

108. Cennet *ü* düzaḥı⁶² bi'l-cümle 'acāyib ne ki var
Cümle meşhūdı olub Ḥazretine kıldı du'ā
109. Ḥazret-i 'İsā-yı Meryem ile İdrīs'i görüb
'Arz idüb mihr ü muḥabbetler olub zevḳ-i nümā
110. Daḥı hem Ḥazret-i Mūsā'ya⁶³ mülākī oldı
İstişāre olunub emr-i şalāt *ü* taḳvā
111. Cümlesin görđi geḳub Sidre'ye çün oldı revān
Geldi refref öjüne aldı *anı* bī-pervā
112. O maḳām içre ḳalub Ḥazret-i Cibrīl-i emīn
Didi ey şāh-ı cihān ben geḳemem bundan aḳa
113. Kıldı ādāb ile ifā-yı taḥiyyāt-ı dūrūd
Yüz sürüb pīşiḳe Ḥazret-i bā-şerm [*ü*] ḥayā
114. Zātına ḥāş olan dürr-i kelāmıyla o şāh
Didi ḥoş geldiḳ eyā ḥayr-ı rüsül kān-ı hüda
115. Sen şafā geldiḳ eyā burc-ı vefānuḳ ḥışnı
Da'vet itdim göresin tā ki cemālim 'aynā
116. Sensin ey ḥalk-ı ḥasen tā-be-ezel maḥbūbem
'Arz ḳıl her ne niyāzıḳ var ise şimdi baḳa [4b]
117. Cümle maḳşūdıḳı ḥāşıl idem iḥsānımdan
Ey ḥabībim ne ki ümmīdiḳ ise oldı revā
118. Söylenüb *bu arada nice* dürerhā-yı kelām
İzn-i Mevlā ile 'avdet buyurub faḥr-ı verā
119. Ümmetine geḳürüb tuḥfe-i beş vaḳt namāz
Farz-ı 'ayn oldı bize eyleyelim *anı* edā
120. Tarfetü'l-'ayn içinde o şehinşāh-ı ḥarem
Seyr kıldı bu ḳadar kevn ü mekām şadaḳā

⁶² Ç2: düzaḥ

⁶³ Ç2: Mūsā ile

121. Mescid-i hâş mesîr oldı dirildi aşhâb
‘Arz kıldı ne ki gördi ise harfâ harfâ
122. Cümlesi eyledi taşdıķ anuñ mî râcın
Bâ-ħuşûş Ĥazret-i Bû Bekr-i diyânet-pîrâ
123. Ol Benî ‘Arabiye’ye ola şad-bâr selâm
Al [ü] aşhâbına biñ dürlü taħıyyât u du‘â
124. Daħı ezvâc⁶⁴-ı kirâmâna hezârân selâm
‘Arz olunsın be-şürûṭ-ı edeb ü istiħyâ
125. Ĥaşşeten bint-i Resûl Fâṭımatü’z-Zehrâ’ya
Kılalım farṭ-ı⁶⁵ du‘âyı ‘aded-i müstesnâ⁶⁶
126. Ĥazret-i Bû Bekir ü hem ‘Ömer ‘Osmân u ‘Alî
Ĥazretine ola tarziyye-i bî- iḥşâ
127. Hem Ĥüseyn ile Ĥasan kıurretü’l-‘ayn-ı nebî
Ĥamza ‘Abbâs cenâbeyne durur hâ-yı s.enâ
128. Cümlesini severiz cân u görjülden taħķik
Hem civâr eyle behiştinde budur baş-ı recâ
129. Be-gül-i ‘ârız-ı cân perver-i Aħmed şalavât
Be-du gîsü-yı feraħ-baḥş-ı Muħamed şalavât⁶⁷
130. Yâ İlâhî bularıñ ĥürmetine imdâd it
Ol zamân kim kırula maḥşer ü dîvân-ı kızâ
131. Mücrimem rû-siyehem cürm ü günâhım çoķdur
El-meded eyler isen⁶⁸ cürmüme şâyeste⁶⁹ cezâ
132. Nefs ü şeyṭanıñ elinden yaķamı kırtaramam
El-amân ‘avn u keremle kıluḡı eyle rehâ
133. Ĥürmet-i meḥḥar-ı ‘âlem ve be-İsm-i A’zam
Şoñ nefes ĥazret-i imânımı baḥş eyle baḡa [5a]

⁶⁴ Ç1: ezâvâc / hezârân u

⁶⁵ Ç2: farṭ u /aded ü

⁶⁶ Ç1: müs tesnâ

⁶⁷ Ç2’de bu beyit yoktur.

⁶⁸ Ç2: isen

⁶⁹ Ç1: sayeste

134. Hāyf şad hāyf güzār eyledi ‘ömrüm yā Rab
Etmemedim zātına şāyeste ‘amel ben aşlā
135. Beni mağlūb-ı hevā eyledi nef*s-i* bed-kār
Cāh-ı ‘iṣyānda kaldım meded ey Rabb-i ‘alā
136. Bakma noqşānıma esmā-yı ‘izāmıñ haqqı
Mücrimem mu’terifem ‘afv kıl ey kân u ‘aṭā
137. Bende yoq dāfi’a ey Rabb-i ğafūr u ‘allām
Bu rehāvetle bula ḥālīm eyā Bār-ı Hüdā
138. Vir metānet baṣa s.ābit olayım emriñde
Etmeyem naqş-ı ‘uhūd ile bu yüzimi qara
139. Baḥr-ı ğufrānına pāyān u nihāyet yoqdur
Tövbeler her ne ki etdim ise ben cürm ü ḥaṭā⁷⁰
140. Meyl-i⁷¹ dünyā ile ‘uqbā ni’metiñ fevt etdim
Bu ne ğaflet bu ne cür’et bu ne ḥüsrān⁷² -ı belā
141. Yā İlāhī beni mağfūr u mes’ūd eyle
Ḥürmet-i sūre-i Yāsin ü be-ḥaqq-ı Tāhā [5b]

SONUÇ

Bu çalışmayla, kaynaklarda bir nüshası zikredilmesine rağmen neşredilip tanıtılmayan bir mevlid metninin, bulunan daha eski tarihli diğer nüshasıyla beraber gün yüzüne çıkması sağlanmıştır. Biyografik kaynaklarda izine rastlanılmayan Enverî hakkındaki az bilgiler, yine metinden hareketle tespit edilmeye çalışılmış ve onun Erzincanlı olduğu, belirgin bir Nef’î tesiriyle kasidesini kaleme aldığı, 17. veya 18. sırada yaşadığı anlaşılmıştır. -Bugünkü bilgilerimize göre- Türk edebiyatında Abdî’nin mevlidinden sonra kaside nazım şekliyle yazılan ikinci mevlid örneği; Enverî’nin özel bir başlıkla adlandırdığı Mevlūd-ı Şerîf’idir. Bu durum eserin yüzlerce mevlid içerisinde ayrı bir yerde konumlanmasını sağlamış ve kullanılan vezin, Farsça bir tevhidle başlanılması, -Nef’î’nin kasidelerindeki gibi- bir fahriye bölümüyle veladet bashine giriş yapılması, eseri

⁷⁰ Ç2: ḥaṭā

⁷¹ Ç1: meyl ü

⁷² Ç2: ḥüsrān

son derece farklı ve ilginç kılmuştur. Muhtevası, diğer mevlidlere nazaran daha muhtasardır. Ele alınan konular, diğer mevlidlerle hemen hemen aynı olup herhangi bir yenilik söz konusu değildir. Hemen her mevlidde olduğu gibi 141 beyitlik bu kısa mevlidde de Vesîletü'n-Necât'tan tesirler göze çarpmaktadır. Enverî-i Erzincânî'nin -şekil özellikleri bakımından-geleneğe aykırı bu mevlidinin, tanıtılıp yayımlanmasıyla mevlid çalışmalarına az da olsa katkı sunulması amaçlanmıştır.

Kaynakça

- AKSOY, Hasan (2007), "Eski Türk Edebiyatında Mevlidler", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C.5, S.9, 323-332.
- AYÇIÇEĞİ, Bünyamin (2013), "Ahmedî (815/1412-13) ile Behiştî (917/1511-12?)'nin İskender-nâme'lerinin Şekil ve Muhteva Bakımından Karşılaştırılması", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 10, 129-204.
- BİLGE, Bestami (2013), *Celâl Muhibbî Mevlidi: Tuhfetü'l-Hakîr (İnceleme-Tenkitledi Metin-Dizin)*, Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi.
- CEYHAN, Adem (2000), "Süleyman Nahîfî'nin Mevlüdü'n-Nebî Mesnevisi", *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 14, 89-141.
- ERKOÇ, Ethem (2006), "Çorum Hasanpaşa Kütüphanesi'ndeki Siyerle İlgili Bazı Yazmalar ve Enverî Erzincânî'nin "Mevlud-i Şerif" Adlı Manzumesi Üzerine Bir Değerlendirme", *İslami İlimler Dergisi*, Yıl 1, S. 1, 251-257
- KAYA, Hasan (2015), "Abdî Mevlidi", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S. 32, 125-158.
- KÖKSAL, Mehmet Fatih (2011), *Mevlid-nâme*, Ankara Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- MAZIOĞLU, Hafize (1974), "Türk Edebiyatında Mevlid Yazan Şairler", *Türkoğlu Dergisi*, C. 6, S. 1, . 31-62
- ÖZKAT, Mustafa (2017), "Hazret-i Peygamber'e Aşkın Bir İfadesi: Mevlidler", *Karabatak Dergisi*, S.31, . 108-113.
- PEKOLCAY, Necla (1950), *Türkçe Mevlid Metinleri*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- SAVRAN, Ömer (2009), "Enverî ve Dîvânî", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 12, S. 2, 539-546
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri (1990), *Mevlid (Vesîletün'n-Necât)*, Ankara: M.E.B. Yayınları.

Orijinal Metin (Ç1 Nüshası)

(v. 1b-2a)

<p>بن نه حاله که ادم بیده برمی ایضا اقصی سورسی نظیر نه ظاهر شعها علیته هم رحمت جنتین حقا منج اولن لهجه بیک سیده اولن افض اولدیر عرق قدومیکه سنک دین کسا نقب اولدی بومرته سنک ساریت بی نور عرق اولدی جرات ششایمت طاف کسری بیلوب اولدی غارت سید محولوب کلدی انان قلی اصل ایلم شوق قترله دونما اجد حور بیلر طایفه هریری هر اون سکا صاع صرد خدغه امانه اولوب پارس یا صاخو بیون نورب اولدی مهیا اول قلدیر عشقه بشاید دونما اجد صوصاری حضرت اینه بغانت حال قلدیلر اولن عرق عرقی جرم ارق غرق عرق اولدی سحران دین عیلم</p>	<p>میزان سنک حد بغانت بودر میزانیک عظمی حضرت قرآن مبین دخی سائیکه نزول الله وما لسانک اومبارک سب علیک ای او مولود روحی اضرا ذره انوب جمله قرآن بام بیت المرمه بر علم نورانی برجا مشرقه بر مزبه نقب الی بلی سر کون اولدی حرم الجوه لال ساوه لهری بره بانندی دخی است ک مشلولوب بری برینه مولود بیک نیتو سوب وقت طلوی کهر لبای حضرت اولده منصفه یاور اولوب نوردن شیبی طغیر کعبه جبرائیل انبیل صورت بلند بله ترتم لغات وقت بریند که حضور اینه اولور برقدن سربنی شش صورت طوی ری و نله سائیکه اولن طایفه</p>	<p>انگور جیش برقارمه هر تنک دنیا اسنده میدان هنر و اینه کلین سکا اولدم اولدی سنو جمله اینه شمع رو بیدن اور سمن سمانون حاتم جمع رسول نور صلی الله یعنی محبوب خدا سیدنا حوکه سنا شرف انبی خطایق و لغد لرنا اسرف کل مخلوق جلب مولا مصحفی احمد محمد محمد طه مضدای احمد صلحاء اعلمه اولن ای شمع رو جهان مظهر لطیف اولسان خلق اولور ایلم جرم کسر اولور ایلم جرم کسر ایلم جرم کسر انیم ایمان خلوصه سکا صفا نفس شیطانه اسرم من ای کاس اه فریاد ایدرم سن مینت رویک وری سندن اوله بر شوق ایت</p>	<p>عصه معرقک فارسی جادی بنو موقی سحر بیلار بریمه کلین و کل لوزر نابودد رجز مباحات ای سید بره جک نه سیم عظیم ناب اول اول ما خلق الله انک نور بیدر قرعلا سنا لویین رسول النطقین سب علم ادم سنک موجودات هلیت اری لورک دیور انزالی رسول علیتغایبه خلقت انبیاکم اولور پشوی رسول بایسته لورک مکات ای عصات ائمه مستجابی پیا حق بیوردی سکا لورک ایلد و سیر دخی سائیکه بوزی لعی خلق عظیم لمیزین اتمیم کجه انا هر حور الا مان قلدیر ای طایفه الله سنا هر صحن محسره قیامت نور افغان دامیندک ایلم سوزم ای ماه سنا</p>
--	--	--	--

<p>امرايد حضرت مبريه نيزاي بيلا سما مبريق الدخه سرسته اولوب بالکشا دعوت اقدم اى عزيم اليه بندن ياکا ايديه هر نه ديلسه کرمده اعطا کوردى اولرجه بيک اسب طراوت لزا ديدکيه سن حوکم نغزيسان ايدوب ناله عاشقم برنگا کيم بيم بيم قطعاً اه اولور من کوريم وجه شريف ايا بر نفايلر بلر هوکله اشدم جاننا وارسه سنده جزو صله ايرکول لطفاً ويردى مقصودکى مولاي علم و داناً کلکلا اى اسب جيا بختن تماق شيد ايلدى حضرت سلطان جهان اسل سبيلين برجه هم رکش هم روج افل اصحافى اوظ المينده مان ديدى اى خاص خدا محرم سر اسل کل سوراشته براق اشته لباس شل</p>	<p>اول سن قدره اولزد خدايى تکدا وار بختند نالوب جمله کمر تاچ بلند اول حبيبه کون دهن ايلت درلو سلام ذيراشنا خيرانک روينه کونکون بيک حضرت ابر شوب کلشن جناله اولم بر براق غايب نغز بيم اجمن دانم ديد بيم بن بجه يلر که ايا بيک امين نکا اولمشد رانک عشق خدايى جانم اسم محمود محمد در اوزات باکش عاشق اولدم بوندا دن بيم سرينه ديدى اى تماق افشار هزاران فزه اشته معشوقه اقبال ايد بيم سنان اللى اينده واشتمسته صارقان سريله قدر تله چشم سيله کونک اولنبت بصيحت تقمده رسول النفاين نازک اولدى بومسرتله اوييلک حضرت حق سلام اندک سکا دعوت ايدوب در</p>	<p>د بديل صول عاشق شمس صحنى ندر بيا سن صفا کونک ايا دوزين دينا مچيا اى سيد دولت و علسا مچيا کون مکان سزوک صالحين مچيا کونک بيلناي رسول کانت برضا اولدى کيدو بيلکونکون روز بخشود اومار لطف اعلو ادنا سکا محصور من ساعت سکا محصور مجرم هر بيم ذل نکا اولمشه سکا اولسون سکا اهر و راهما مروضه کانت و سر نور که هر صبح بنده مأمور اقدم الله بيم سنان بنده بوق کور عيايدن اوله بنک بدها کوريم الله قول الله اتمه انشار بلور بندى سى حالر و لا</p>	<p>خلفه اندان بولون حصن زيبين عالمه مچيا اهر و سجاد بدين حله مچيا اى اى حضرت محبوب کونک مچيا مولد صاحب جهان بولدى مچيا دره صفا سون سن سين والستدم زان شريفك ايله عالمونک السلام اى شه اولم شفاعت لبيک السلام ابريم شفيع منقول انام السلام شوق جينه حصن ياکه قانله قانله اناج حیات سلام دهر مند بارشاه و درو بيار حق تعالى و مولد سکا شلم ايدن جان شريف ايدم مولد شاهه انبار ايتيم ايدم جهان سکا بالقدريف الورد النورج الله عايت ايله سوريله استرله جهان ايره کلر ايله بيان محض امو ايدن</p>
--	--	--	--

اول سن قدره

(v. 3b-4a)

<p>اوریزدانه اجابت ایدین قرآن نام ایشیا و مغزی مضمض اولوب افضا قلبی تعظیلمار و اده او دم بسط سلو عقد اولوب انجمنه درود بار محبت اینک تا انکی حرکت اولوب مسجد اقصا و نماز اولوغ ایلیز فرط مودتله ایله سیراید و بسع سیرایف مودتله جنت دونج باله عجاب نکه وار حضرت عین مکرمله ادرین کورب دعوی حضرت موسابه مکر و اولوغ جمله سنی کوردی کیوب سینه یغین اولوغ او مقام ایچره قلب حضرت جبریل مین قلبی ازلله انفا محبت درود فکرین ازلله انفا محبت درود ذاتنه خاص اولان در کلامیله او سنهضاکلارک ایلیز و ذابند حصنی سوزن سنی خلی حسن تابان محبوب در عقب عان راه اولدی سوزن افضا اولدی لرین دخولیله انک دیکلنشا الدیله رلو یوقرله سلا مین جمعا بعده ایلیز طریح حیات صلا بعد اتمام عوم ایدرک محمدنا سکیم نوب نوب قلبین سیرایف سیر اندی شتریف سلا مین سیرایف جمله مشهورین اولوب حضرت قلبین عرض ایدوب محبتله اولوب ذوق استشاره اولوب اولوغ و تقوا جمله سنی کوردی کیوب سینه یغین اولوغ دعوی ای شاه پان کوروندن اکا یوز سوزب پینکله حضرت باشتریم حیا یوز سوزب پینکله حضرت باشتریم حیا دیدن هفتین کلارک ایلیز سلا کات دعوت اندم کورن سنان تاله جمال عینا عرض قبله نه نیا کت و اشتم بکا</p>	<p>جهله مقصد کی حاصل ایدر افضا سوزیلوب یوز ایدر نه در زهای کلام اقبینه کتورب تحفه بش وقت نماز طرفه العین بجله و شهنتنا حرم مسجد خاص سیر اولدی در ایلیز جهله سی ایلیز تصدیق انک عرابین اول سنی عزیمت اوله صد بار سلا دخی از ادا کرامانه هزاران و سلا خاصه بنت رسولنا طوبی الیه حضرت بوکر ره عمر عثمان و علی هم حسینه حسن قره العین سنی جهله سنی سوزب جان کور کدر تحفه یا لعل بولرک حرمتنه اهدا ایت مجریدر سیه حرم و کلاهیم قدر نفس سنیط انک اللذین یوقریم حرمین مفر علمه و با سماع اعظم</p>	<p>و بحسب نکه امیک ایه اولدی رب ان مولایه عدوت بیورب فخر و عرض عین اولدین به ایلیز ایلیز ایلیز سیر قلدی بو قدر کورک مکان صدقا عرض قلدی نکه کوردی ایسه فضا بالصوت حضرت بوکر بیانت پیرا لا اصحابه بیک در لو عیانت رعنا عرض اولو سین شروط ارب و استیجا قبله لفظ دعای عدد مشتتنا حضرتینه اوله ترجمه بن احصا حرم عباس حنا اینه در درهای شنا هه خوبت کهنه شکره بودر بسط رحما بدی کیوب فریختن محمد صلوات اول زمانکم قدر اوله محسرت و یونک المدد ایلیز سیک حیرمه ساینه جز الامان عون کریمه و کماله حیا صوتک نفس حضرت ایمان بخشین</p>
--	--	---

(v. 4b-5a)

<p> ^{اصول} اعدم زانکه دیکجه سناسته عملی جاه عمیانده قاله مردمانی رب ^{علا} مجرم معترف غفور ای کان عطا بود خاوتله نوله حاله ایاباری خفا اتمیم نقض عهدیله بویوزیمی قر توبه لهر نه که اتمه اسیرین ^{خطا} جرمه لب نه غظت بی نه جرأت بوله ^{حسب} حرمتی مسور سین و بحق طلاها </p>	<p> حیف مسخیف کنار ایلدی عمر مر یارب بنی مغلوب هو ایلبی نفس بیکار بقمه نقصانده سماء عظام روحی بنده یوق رافعه ای رب غفور ^{علا} و بر شانت بکاتابت اوله یم امر که بجزغرتکه پایان نجات بوددر میل و دنیا ایله عقبا نغمه فوت الله یا الهم بنی مغفور و مسعود ایله </p>
<p> حق تا لوجنه و نیما </p>	<p> صلی علیه وسلم استیلم </p>
<p> اتمشون بی حد شاعت المدد کتمشون بویولوه روز شب و کلاه اولمشون غرقاب دریا خطا قلب کرسی جهاد کت حقیقون سردی پر نور و فرید را ایجون انه طفسان بیک کلامه حرمتی ایله کم لطفوا اولوبد منتظر کونر فیضک ایله مستفیض مصطفایک روحته بویولوه </p>	<p> یا رسول الله شفاعت المدد یا مایب الله یا حیر الوری یا بنی الله لیلود اعطاء قلب عرش الله وار ک حقیقون مسم همجون کرس بیله ایجون رو برو حقه سلامه حرمتی اوقیان دکنه ایله نطق ششکان دهه جون سز ^{مغض} بویولوه بومولود ارمیام </p>

(v. 5b)